

Polismyndighetens strategi för arbete i utsatta områden

Polisen

PM 2018:26

Saknr 190

<i>Avser område/ämne</i> Arbete i utsatta områden	<i>Gäller för följande organisatoriska enheter (adressater)</i> Polismyndigheten
<i>Beslutad av/titel</i> Rikspolischef Anders Thornberg	<i>Föredragande/organisatorisk enhet</i> Polisintendent Mikael Ekman, nationella operativa avdelningen
<i>Beslutsdatum</i> 2018-08-31	
<i>Gäller från och med</i> 2018-08-31	<i>Giltighetstid</i>
<i>Ersätter dokument som upphävs</i>	

1 Inledning

Utsatta områden är en viktig samhällsfråga som har aktualiserats under de senaste åren och som kräver engagemang från hela samhället. Områdena präglas av låg socioekonomisk status, kriminell påverkan på lokalsamhället, allmän obenägenhet att delta i rättsprocesser, svårigheter för polisen att fullfölja sitt uppdrag, parallella samhällstrukturer och våldsbejakande religiös extremism. Utsatta områden innebär särskilt stora utmaningar för Polismyndigheten då problematiken i dessa områden är komplex och ställer höga krav på samverkan.

Polismyndigheten har i regleringsbrev för budgetåret 2018 fått i uppdrag att beskriva de långsiktiga målen i arbetet med utsatta områden och hur målen ska operationaliseras. Rikspolischefen har beslutat att en strategi för Polismyndighetens arbete i de utsatta områdena ska tas fram och beröra alla verksamhetsgrenar inom polisen.

Strategin är framtagen för att säkerställa och förbättra det långsiktiga arbetet med utsatta områden och för att stävja en negativ utveckling. Den är framtagen i samarbete med de lokalpolisområdeschefer som ansvarar för ett eller flera utsatta områden och beslutad av rikspolischefen.

Sammanfattningsvis behövs ytterligare samordning och samverkan med andra aktörer i samhället, men även skärpt lagstiftning, tydlig kommunikation och tilldelade resurser för långsiktigt arbete.

2 Syfte

Syftet med denna strategi är att ange hur Polismyndigheten ska arbeta i de utsatta områdena. Strategin är utformad med utgångspunkt i polisreformen, verksamhetsplanen och den polisoperativa inriktningen (POI) samt de lokalt framtagna lägesbilderna och handlingsplanerna. Det innebär att medarbetarperspektivet ytterligare ska förstärkas, tryggheten i lokalsamhället ska öka och arbetet mot den organiserade brottsligheten ska fokuseras mot de utsatta områdena i enlighet med *Polismyndighetens metodstöd mot lokal organiserad brottslighet*.

3 Övergripande vision och mål

Det framgår i polislagen (1984:387) att Polismyndigheten har i uppdrag att upprätthålla ordning och säkerhet och tillförsäkra allmänheten skydd. Polismyndighetens vision är att det inte ska finnas några utsatta områden i Sverige.

Målet med arbetet i de utsatta områdena är att det ska finnas en god förmåga att bekämpa brottsligheten i lokalsamhället över tid där alla medborgare ska ha samma rätt till säkerhet och trygghet. Polisen ska främja de demokratiska värdena och ett jämställt samhälle ska eftersträvas. I utsatta områden är otrygghet bland kvinnor större och barn kommer i tidig ålder i kontakt med kriminella aktörer vilket ställer höga krav på att jämställdhets- och barnperspektiv beaktas i arbetet.

4 Strategins tre huvudinriktningar

Strategin utgår från tre huvudinriktningar:

- närvarande polis
- synkroniserad förmåga
- samverkan

För att vända utvecklingen i de utsatta områdena krävs att polisen är en garant för ordning och säkerhet. För att vinna medborgarnas förtroende för rättsstaten över tid behövs en fysiskt närvarande polis som ges förutsättningar att arbeta kontinuerligt i områdena. Likaså krävs att Polismyndighetens förmågor är synkroniserade både internt och i samverkan med lokala aktörer. All verksamhet i de utsatta områdena ska vara relationsskapande och gränssättande samt utgå från den lokala lägesbilden. Detta innebär att nationella avdelningar, regionen och polisområdet ska vara väl införstådda i lägesbilden och verka för att bistå lokalpolisområdena med de förmågor som krävs.

Polismyndigheten ska på ett strukturerat sätt samverka med andra aktörer i områdena genom att planera och genomföra gemensamma operationer och insatser utifrån *Polismyndighetens metodstöd mot organiserad brottslighet i lokalsamhället och utsatta områden*.

4.1 Närvarande lokalpolis

I det polisiära arbetet i utsatta områden är bemötande och kommunikation särskilt viktigt. Arbetet ska vara relationsskapande och gränssättande. Lokalpolisområdet ska upprätta en lokal lägesbild med åtgärder som utgår från medarbetarnas kunskap om området ur ett medborgarperspektiv. Sammantaget fordrar det en erfaren, kompetent och tillräcklig personalresurs som är fysiskt närvarande i området. En av lokalpolisområdets främsta styrkor är medarbetarnas engagemang och varför det är av vikt att upprätthålla detta och kunna erbjuda en attraktiv arbetsplats.

4.1.1 Lokal polisiär förmåga

För att den lokala polisen ska kunna vara fysiskt närvarande i de utsatta områdena krävs att:

- det finns tillräckliga resurser, på permanent basis, för att omhänderta den problematik som har identifierats i den lokala lägesbilden
- personal i lokalpolisområdet ska ha förutsättningar att arbeta kontinuerligt och långsiktigt i sitt utpekade geografiska område
- Polismyndigheten ska verka för att lokalpolisområdeschefen ska kunna avropa de förmågor som behövs för att omhänderta den lokala lägesbilden i högre utsträckning. Det bör även utredas om vissa förmågor ska finnas tillgängliga och övergå till lokalpolisområdet.

4.1.2 Medarbetarnas engagemang

Medarbetarnas engagemang ska bevaras genom att:

- det teambaserade arbetssättet ska utvecklas i syfte att stärka lagandan och bidra till kunskapsöverföring
- verksamheten utvecklas medarbetardrivet, där medarbetarnas kunskap tas till vara i lägesbilsarbetet, i att utforma åtgärder och ta ansvar för en kontinuerlig verksamhet
- skapa karriärmöjligheter på lokalpolisområdet för att bli en eftertraktad arbetsplats och behålla kontinuiteten
- motverka påverkan, angrepp och andra företeelser som kan skapa otrygghet samt ha ett väl utvecklat verksamhetskydd samt en väl utarbetad brottsoffer- och personsäkerhetsorganisation
- öka möjligheterna till en flexibel arbetsplats.

4.1.3   *Kompetens*

För att stärka kompetensen i lokalpolisområdet ska:

- det finnas tillräcklig kunskap kring mångfald, kulturella skillnader, våldsbejakande extremism och hedersrelaterat våld för att möta den särskilda problematik som kännetecknar ett utsatt område
- det finnas tillräcklig kompetens för att kunna arbeta enligt polisens framtagna metoder för det brottsförebyggande arbetet
- det finnas tillräcklig kunskap om barnkonventionen¹ och hur den ska tillämpas
- samhällsstrukturen speglas vid rekrytering.

4.1.4   *Relationsskapande och gränssättande*

I syfte att öka tryggheten och förtroendet för samhällets aktörer ska Polismyndigheten:

- verka nära medborgarna genom ett relationsskapande och gränssättande förhållningssätt
- aktivt arbeta med bemötandefrågor som ett taktiskt verktyg i det förtroende och relationsskapande arbetet.

4.1.5   *Kommunikation*

Polismyndigheten ska vara aktiv på den kommunikativa arenan genom att:

- använda kommunikation som ett operativt och strategiskt verktyg för att vända utvecklingen, för att stärka tilliten, agera gränssättande och skapa delaktighet
- vara öppen och inkluderande för att skapa förtroende och acceptans genom tydlig kommunikation för att nå samtliga målgrupper i de utsatta områdena
- varje lokalpolisområde ska ha en kommunikationsplan
- kommunikationsavdelningen ska stödja lokalpolisområdena
- i större utsträckning nyttja befintliga kommunikationsvägar såsom Intrapolis och andra systemstöd för bland annat kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte.

4.2   **Synkroniserad förmåga**

För att vända utvecklingen i områdena krävs helhetssyn med utgångspunkt i Polismyndighetens samlade resurser och förmågor. Verksamhetens samtliga nivåer ska planeras och styras utifrån den lokala lägesbilden. För detta krävs en samordnad ledning

---

¹ Förenta nationernas konvention den 20 november 1989 om barnets rättigheter.

och styrning samt att arbetet sker synkroniserat. Arbetet ska inriktas mot att utreda brott och lagföra de kriminella personer som har en negativ påverkan i områdena.

4.2.1   *Ledning och styrning*

För att stärka och tydliggöra intern ledning och styrning ska Polismyndigheten:

- ytterligare stärka och förtydliga lokalpolischefens mandat att fatta beslut
- säkerställa att personal i lokalpolisområdet har förutsättning att arbeta kontinuerligt och långsiktigt i ett utpekat geografiskt område
- utveckla en digital plattform för effektivare informationsöverföring för att förmedla lägesbilder mellan funktioner, yttre personal samt till lokal- områdes- och regional nivå
- se till att regional samordning för utsatta områden sker till stöd för lokalpolisområdena och för uppföljning och återrapportering av regionens arbete och att samverkan sker med den nationella samordningsfunktionen
- säkerställa underrättelsestöd på lokal nivå
- se till att arbetet med lokala lägesbilder görs enhetligt på samtliga organisatoriska nivåer, där lägesbilden genom Polismyndighetens metodstöd mot lokal organiserad brottslighet ingår som ett underlag.

4.2.2   *Utredning och lagföring*

För att säkerställa en institutionell förmåga att utreda brott och bidra till lagföring av de kriminella personer som påverkar lokalsamhället ska Polismyndigheten:

- fortsätta arbetet med att skapa och upprätthålla ändamålsenliga förutsättningar för att föra den lokala utredningsverksamheten närmare medborgarna
- aktivt arbeta med ärendesamordning på samtliga nivåer för att synkronisera och inrikta utredningsarbetet mot lokala kriminella personer
- fortsätta att arbeta med de strategier som är framtagna i arbetet med brottsaktiva individer genom till exempel avhoppverksamheten
- säkerställa resursstabilitet i utredningsarbetet för att upprätthålla förmåga och kompetens
- driva utvecklingen och implementeringen av teknikstöd, som exempelvis kameraövervakning.

4.2.3   *Lagstiftning*

Polismyndigheten ska aktivt verka för:

- att lagstiftningen ska följa samhällsutvecklingen och möta den särskilda problematik som kännetecknar kriminalitet i ett utsatt område
- att lagstiftningen främjar myndighetssamverkan och samverkan med andra samhällsaktörer
- att offentlighet- och sekretesslagstiftningen ses över för att underlätta samverkan mellan myndigheten och kommuner.

4.3 Samverkan

Problemen i de utsatta områdena kan inte lösas av polisen på egen hand utan det krävs förenade krafttag från hela samhället. Därför ska polisen i nära samverkan med relevanta samhällsaktörer bedriva ett långsiktigt förebyggande och repressivt arbete som ska minska brottsligheten och öka tryggheten i de utsatta områdena. Polisens ändamål är att upprätthålla allmän ordning och säkerhet vilket är en förutsättning för att andra aktörer ska kunna verka i dessa områden.

Samverkan ska:

- ske i både brottsförebyggande och repressivt syfte
- sträva efter att involvera nya samverkansaktörer
- utgå från gemensamma lägesbilder och orsaksanalyser
- sträva efter gemensamma mål genom ett strukturerat arbetssätt
- utifrån uppdrag och problembild ske inom alla verksamhetsgrenar och på alla organisatoriska nivåer inom Polismyndigheten.

5 Uppföljning

Utvecklingen i de utsatta områdena följs upp årsvis genom analys av förändringar i de lokala lägesbilderna och effekter som påverkar ett områdes utsatthet vilket tas fram i enlighet med *Polismyndighetens metodstöd mot organiserad brottslighet i lokalsamhället och utsatta områden*.

Därutöver följs ett antal polisärt relevanta indikatorer upp (månadsvis), vilka tas fram varje månad på nationell nivå² och tillhandahålls samtliga regioner. Efter varje tertial sker en djupare analys av indikatorerna.

Arbetet ska följas upp enhetligt och mätas mot definierade effektmål.

---

² Så länge det avser nationell statistik och finns i Polismyndighetens system är det, genom ekonomiavdelningens processansvar för planering och uppföljning, ekonomiavdelningen som ska tillhandahålla statistiken till regioner och till nationella operativa avdelningen.